

Document 1

La institucionalització del sistema educatiu liberal espanyol va traduir, a Espanya com a Europa, la dualitat classista de la societat vuitcentista. Formalment, dit sistema apareixerà dividit en tres nivells d'ensenyament, però en realitat sols es distingien dos escoles: per una banda, la primària elemental, que proporcionarà a tota la població, i especialment a les classes populars, els coneixements rudimentaris i les pautes de conducta necessaris per a sortir-se'n bé en la vida, i per a preservar la llibertat i l'ordre social, i per altra, l'escola secundària i superior, establerta deliberadament per a les classes amb recursos econòmics, on s'impartiran els estudis per a ingressar en l'Administració, exercir les professions «liberals», o, simplement, aconseguir un títol que corrobore l'estatus social de l'estudiant.

«Senyores» i «dones» (els dos termes que en el llenguatge del segle XIX reflectien la divisió classista de la societat en el seu component femení) experimentaren per igual com la llei i l'opinió general, els costums, impedié el seu desenvolupament personal, col·locant-les en moltes relacions jurídiques en condicions inferiors respecte a l'home. El legislador liberal va respondre a dites idees dissenyant un model educatiu diferent per a la dona, que partia del supòsit de què l'ensenyament d'aquesta era molt menys important que la de l'home. Així, no es va considerar necessari establir escoles de xiquetes fins a 1857, i encara aleshores on la llei ordenava implantar una escola elemental completa de xiquets tolerà que la de les xiquetes fóra incompleta. Com a resultat, les diferències entre l'alfabetització masculina i femenina foren molt acusades al llarg del segle.

RUIZ DE AZÚA, E.: «La socialització del saber: la escuela pública liberal», en Fernández, A.: *Los fundamentos de la España liberal (1834 - 1900)*. Vol. XXXIII de Historia de España, Madrid. 1997. Espasa-Calpe, pp. 780 y 803.

Document 2

Article 2 El primer ensenyament comprén:

Primer. Doctrina cristiana i nocions d'Història sagrada, acomodades als xiquets.

Segon. Lectura.

Tercer. Escriptura.

Quart. Principis de gramàtica castellana, amb exercicis i ortografia.

Cinquè. Principis d'aritmètica amb el sistema legal de mesures, pesos i monedes.

Sisè. Breus nocions d'agricultura, indústria i comerç, segons les localitats. [...]

Article 5 En els ensenyaments elemental i superior de les xiquetes s'ometran els estudis que tracten el paràgraf sisè de l'article 2n i els paràgrafs primer i tercer de l'article 4t, reemplaçant amb:

Primer. Tasques pròpies del sexe.

Segon. Elements de dibuix aplicat a les mateixes tasques.

Tercer. Lleugeres nocions d'higiene domèstica. [...]

Art. 7. El primer ensenyament elemental és obligatori per a tots els espanyols. Els pares o tutors o encarregats d'enviar a les escoles públiques als seus fills i pupils des de l'edat de sis anys fins a la de nou; tret que els proporcionen prou aquesta classe d'instrucció a casa seua o en establiment particular. [...]

Art. 9 El primer ensenyament elemental es donarà gratuïtament a les escoles públiques als xiquets els pares, tutors o encarregats dels quals no puguen pagar-la, mitjançant un certificat expedit a aquest efecte pel respectiu rector i visada per l'alcalde del poble. [...]

Art. 17 Per principiar els estudis generals de la segona ensenyament es necessita haver complert nou anys d'edat i ser aprovat en un examen general de les matèries que abraça el primer ensenyament elemental complet. [...]

Art. 126 Les universitats i escoles superiors i professionals seran sostingudes per l'Estat; el qual ha de percebre les rendes d'establiments, així com els drets de matrícula, graus i títols científics.

Llei d'Instrucció Pública de Claudio Moyano, de 9 de setembre de 1857.

1.- Descriuiu el tipus de fonts utilitzades

2.- Identifiqueu les idees principals dels textos, situant-lo en el seu context històric i en el nucli temàtic corresponent